Dosarul nr.2a-1469/24 (2-24039252-03-2a-07112024)
Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul central
Judecător: Natalia Costaș

CURTEA DE APEL NORD
D E C I Z I E

08 iulie 2025 **municipiul Bălţi**

Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curții de Apel Nord
în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul: Elena Grumeza,
Judecătorii: Ivan Parii și Svetlana Ghercavii,
Grefier: Olga Topada,
examinând în ședință publică cererile de apel declarate de Inspectoratul de Poliție Sîngerei și Inspectoratul General al Poliției al MAI împotriva hotărârii judecătoriei Bălți, sediul central din 30 iulie 2024 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Lilia Cioban către Inspectoratul General al Poliției al MAI al RM, Inspectoratul de Poliție Sîngerei, Ministerul Justiției al RM, agentul constatator Sergiu Grosu privind încasarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată,

a constatat:

Pretențiile reclamantului:

1. La data de 09 aprilie 2024 reclamanta Lilia Cioban a înaintat cerere de chemare în judecată către Inspectoratul General al Poliției al MAI al RM, Inspectoratul de Poliție Sîngerei, agentul constatator Sergiu Grosu prin care a solicitat încasarea în mod solidar:

- ✓ a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza contravențională în sumă de 10 000 lei;
- ✓ a prejudiciului moral cauzat în cuantum de 10 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată;
- ✓ a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza cauza civilă în sumă de 5000 lei;
- ✓ a cheltuielilor de drum în sumă de 2000 lei,
- ✓ obligarea agentului constatator Sergiu Grosu să-și ceară scuze oficiale de la reclamantă.

2. În motivarea acțiunii s-a invocat că, la data de 17.05.2023 agentul constatator al IP Sîngerei, Sergiu Grosu a întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție în privința lui Lilia Cioban în baza art. 70 al.2 Cod contravențional, fiind sancționată cu amendă contravențională în sumă de 60 u.c. - 3000 lei. Nefiind deacord cu procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia adoptată, Lilia Cioban și apărătorul ei

Angela Procopciuc au contestat decizia agentului constatator, solicitând anularea procesului-verbal cu privire la contravenție și încetarea procesului contravențional pe motivul lipsei în acțiunile ei a elementelor constitutive a contravenției prevăzute de art. 70 al.(2) Cco.

3. Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 30.11.2023 a fost admisă contestația depusă de Lilia Cioban și avocatul său, fiind anulată decizia agentului constatator din cadrul IP Sîngerei, întocmit în privința lui Lilia Ciobanu în baza art.70 al.(2) Cod contravențional cu încetarea procesului contravențional din motiv că nu există faptul contravenției.
4. A mai menționat că, hotărârea nu a fost contestată, fiind intrată în vigoare la data de 16.12.2023. Astfel, reclamanta nu este vinovată de comiterea contravenției pentru care a fost învinuită din 28.01.2023 fiind nevoită să-și angajeze un apărător pentru apărarea drepturilor sale în procesul contravențional și să achite deplasările de drum.
5. În continuare a evocat că, instanța de judecată în actul său a stabilit că agentul constatator a aplicat sancțiunea contravențională doar în baza propriilor presupuneri, fără a da o apreciere justă probelor administrate în susținerea vinovăției lui Lilia Cioban, iar probele prezentate de către agentul constatator nu confirmă vinovăția acesteia. Consideră că i-a fost încălcat dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil și contradictorial stabilit de art. 6 CEDO.
6. Reclamanta mai pretinde că prin acțiunile ilicite ale organelor de poliție i-au fost încălcate drepturile sale și cauzate prejudicii morale și materiale. Referitor la prejudiciul moral consideră că acesta urmează a fi recuperat de către agentului constatator Sergiu Grosu, or, prin acțiunile sale ilegale reclamantei i-au fost cauzate suferințe fizice și psihice, a avut o stare de stres și frustrare, frică, a avut nevoie de consiliere psihologică și tratament pe care l-a urmat în septembrie-octombrie 2023.
7. Cît privește prejudiciul material reclamanta a indicat că acesta constă din cheltuielile de asistență juridică suportate în cadrul cauzei contravenționale la care au avut loc 8 ședințe de judecată, totodată chltuielile de transport pentru 8 ședințe de judecată.
8. La data de 03 iunie 2024 reclamanta a depus cerere de concretizare a pretențiilor, inclusiv a cercului de participanți la proces.
9. Astfel, reclamanta Lilia Cioban a invocat suplimentar în calitate de pârât Ministerul Justiției al RM, solicitînd încasarea de la Inspectoratului de Poliție Sîngerei, IGP al MAI al RM, Ministerul Justițiel al RM, agentul constatator Sergiu Grosu a prejudiciului moral în sumă de 10000 lei, a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul cauzei contravenționale în sumă de 10000 lei, a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul cauzei civile în sumă de 5000 lei, a cheltuielilor de transport în sumă de 2000 lei, iar cerința cu privire la obligarea agentului constatator al IP Sîngerei Sergiu Grosu să ciară scuze oficiale de la reclamantă a fost retrasă.

Poziția instanței de fond:

10. Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 30 iulie 2024, cererea de chemare în judecată înaintată de Lilia Cioban către Inspectoratului de Poliție Sîngerei, IGP al MAI al RM, Ministerul Justițiel al RM, agentul constatator Sergiu Grosu privind încasarea prejudiciului material, moral și cheltuielilor de judecată, a fost admisă

parțial. S-a încasat de la Inspectoratului de Poliție Sîngerei al IGP al MAI al RM în beneficiul lui Lilia Cioban Lilia prejudiciul material compus din; cheltuieli de asistență juridică suportate pe cauza contravențională în sumă de 10000, lei și cheltuieli de transport în sumă de 300,00 lei; prejudiciul moral în sumă de 2000 lei, precum și cheltuielile de asistență juridică suportate în prezentul proces civil în sumă de 5000 lei. În rest, acțiunea s-a respins.

Solicitarea apelantului:

11. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, Inspectoratul de poliție Sîngerei a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului și casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă integral.
12. Prin referința din 05 noiembrie 2024 intimatul Ministerul Justiției al RM a solicitat respingerea apelului, cu menținerea hotărârii instanței de fond în latura ce privește Ministerul Justiției al RM.
13. La data de 15 noiembrie 2024 Inspectoratul General al Poliției a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii instanței de fond prin care a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată de Lilia Cioban să fie respinsă ca neîntemeiată.

Argumentele părților:

14. În motivarea apelului declarat de Inspectoratul General al Poliției s-a invocat că, cu concluziile instanței de fond expuse în hotărârea din 30 iulie 2024, apelantul Inspectoratul General al Poliției nu este de acord, considerându-le a fi lipsite de suport juridic, neîntemeiate, neargumentate, iar în ansamblu hotărârea fiind una neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.
15. Pretinde în continuare că, contrar recomandărilor Avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești și art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, prima instanță nu a ținut cont de aceste deziderate și a adoptat o hotărâre lipsită de fundament temeinic și materialul probator administrat.
16. Mai evocă că, concluziile instanței de fond cu referire la admiterea cererii de chemare în judecată, prin încasarea prejudiciului material și moral din contul Inspectoratului de poliție Sîngerei, consideră a fi neîntemeiate, or, instanța de fond nu a ținut cont de aceste deziderate și a adoptat actul judiciar nefiind bazate pe un fundament temeinic și materialul probator administrat. În afară de aceasta, Inspectoratul General al Poliției, analizând legalitatea și temeinicia hotărârii pronunțate în raport cu prevederile art. 239 și art. 241 din Codul de procedură civilă, conchide că prima instanță a stabilit eronat raportul dedus judecății, circumstanțe importante pentru soluționarea pricinii nu au fost stabilite și elucidate pe deplin, probele prezentate, nu a dat o apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, iar hotărârea este neîntemeiată, adoptată fără respectarea drepturilor și intereselor legale ale participanților la proces.
17. Raționând prin prisma textelor de lege conturate, Inspectoratul General al Poliției relevă că prima instanță a dat o apreciere eronată a normelor citate mai sus prin actul de dispoziție, care nu corespunde exigențelor stabilite de lege, din care motiv

considerăm că urmează a fi casată de Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți.

18. În continuare reținând prevederile art. 383 alin.1) Cco, 384 alin.2) lit.u) CCo, art. 384 alin.3[1]) CCo a menționat că, pentru apariția răspunderii delictuale este necesar ca acțiunile autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, să fie ilicite. Ilegalitatea acestora se constată prin hotărârea instanței de judecată în cauza contravențională, or, potrivit art.450 alin.(2) din Codul contravențional, constatând în procesul de judecată fapte de încălcare a legalității și a drepturilor omului, instanța de judecată emite, odată cu hotărârea, și o încheiere interlocutorie, prin care aceste fapte se aduc la cunoștință persoanei cu funcție de răspundere responsabile.
19. În speță, în cadrul examinării dosarului contravențional, instanța judecătorească nu a constatat încălcarea legalității și a drepturilor omului, prin urmare, nu există nici fapta ilicită, fapt care înlătură răspunderea delictuală a Inspectoratului de poliție Sîngerei și, prin urmare, încasarea din bugetul de stat a prejudiciului solicitat. În această ordine de idei, intimata, în speţa expusă în cererea de chemare în judecată nu se află în nici una din cazurile expuse supra. Respectiv, în primul caz, nu există nici o hotărâre definitivă prin care reclamantul să fi fost declarat nevinovat, ori procesul-verbal contravenţional a fost anulat de către instanţa de judecată fiind anulată şi decizia agentului constatator, în temeiul art. 441 și art. 445 din Codul contravențional, motivând lipsa faptului contravenției.
20. În cel de al doilea caz, răspunderea contravenţională, conform prevederilor art. 19 din Codul contravenţional, este înlăturată în cazul: (1) legitima apărare; (2) starea de extremă necesitate; (3) constrângerea fizică şi/sau psihică; (4) riscul întemeiat; (5) cazul fortuit. Instanţa de judecată, care a examinat contestaţia asupra procesului-verbal cu privire la contravenţie, nu a constatat existenţa nici unui caz enumerat supra. Totodată, în conformitate cu prevederile art. 441 alin. (1) al Codului contravenţional, procesul contravenţional pornit încetează dacă: a) nu există faptul contravenţiei; b) se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art. 3 alin. (3), art. 4 alin. (3), art. 20 - 31; c) persoana presupusă a fi făptuitor a decedat, cu excepţia cazului de reabilitare a acesteia; d) pentru acelaşi fapt şi privitor la aceeaşi persoană există o decizie/hotărâre definitivă; e) pentru acelaşi fapt este pornită urmărire penală. Iar, alin.(2) al aceluiaşi articol, stipulează că, încetarea procesului contravenţional determină repunerea în drepturi a persoanei în a cărei privinţă a fost pornit. În cel de al treilea caz, din hotărârea anexată de către intimată la cererea de chemare în judecată nu se constată condiția obligatorie stipulată de prevederile art. 384 alin.(31) din Codul contravențional și anume nu a fost constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenție sau să soluționeze cauza contravențională.
21. În continuare invocând prevederile art. 450 alin. (2) din Codul contravențional, 440 alin. (1) și alin. (3) din Codul contravențional, art. 442 alin. (1) și alin. (3) a normei precitate, art. 448 alin. (1) din Codul contravențional a reținut că, agentul constatator la momentul depistării comiterii unei fapte care poate fi calificată drept contravenție,

este obligat nemijlocit de a întreprinde toate măsurile prevăzute de Codul contravențional. Din acest motiv, acestea nici într-un caz nu pot fi calificate drept acțiuni ilegale, deoarece îndeplinirea cu exactitate a atribuțiilor de serviciu este o îndatorire directă, motiv din care nu pot fi reținute argumentele intimatului precum că, agentul constatator ar fi comis careva abateri de la prevederile legale. Astfel, constată faptul că acțiunile agentului constatator al Inspectoratului de poliție Sîngerei au fost perfect legale, săvârșite în temeiul și în conformitate cu legislația în vigoare, iar cererea de chemare în judecată depusă de intimat este una neîntemeiată, neavând suport juridic și acțiunile intimatului sunt de fapt cu rea credință.

22. Mai menționează că, intimata a înaintat neîntemeiat cererea de chemare în judecată, iar instanța de fond eronat a concluzionat și a admis parțial acțiunea, temeiurile invocate nefiind aplicabile speței, or, pornind de la prevederile generale ale Codului contravențional înglobate în art. 1 alin. (1) a actului legislativ, care stipulează expres „prezentul cod este lege a Republicii Moldova care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile şi dispoziţiile generale şi special în materie contravenţională, determină faptele ce constituie contravenţii şi prevede procesul contravenţional şi sancţiunile contravenţionale.”, dispozițiile normelor Codului contravențional în care sunt prevăzute drepturile de recuperare a prejudiciului material presupus cauzat sunt aplicabile doar în cadrul proceselor contravenționale, iar faptul că nu a dorit să beneficieze de drepturile prevăzute în procesul contravențional, fiind emise hotărâri definitive asupra cazului contravențional, nu poate fi imputat Inspectoratului General al Poliției.
23. Referitor la pretenția privind încasarea prejudiciului moral a reținut că, în speță, la 17 mai 2023 de către agentul constatator al Inspectoratului de poliție Sîngerei, Sergiu Grosu, în privința Liliei Cioban a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI05837583, pentru faptul că, Lilia Cioban, la 28 ianuarie 2023, în intervalul de timp: 16:10-16:30, în timp ce se afla în loc public, în drum, în *****, a numit-o pe ***** cu cuvîntul ”escroacă” învinuind-o de delapidare de mijloace financiare, acțiuni care presupun răspîndirea cu bună știință a unor informații mincinoase ce defaimează onoare și demnitatea persoanei, prin ce a comis contravenția prevăzută de art. 70 alin. (2) al Codului contravențional, care ulterior prin Hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul Sîngerei) din 30 noiembrie 2023 a fost anulat.
24. Reieşind din materialele dosarului, Lilia Cioban nu poate pretinde de la Inspectoratul de poliție Sîngerei, prejudiciul material și prejudiciului moral, cauzat în rezultatul atragerii ilegale la răspundere contravenţională, în condiţiile în care acesta nu este pârâtul corespunzător, or potrivit art. 5 alin. (1) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanţa de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiţiei.

25. Mai notează că, pretențiile intimatei sunt neîntemeiate, or, art. 6 din Legea nr. 1545/1998 prevede expres cazurile în care survine dreptul persoanei/juridice la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturi şi a instanțelor de judecată, iar pentru a fi prezența unei acțiuni civile întemeiate nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art.6 din Legea nr. 1545/1998, dar este necesar şi întrunirea dispozițiilor prevăzute de art. 3 alin. (1) din aceeaşi lege. Astfel, deşi intimata invocă că a fost atrasă ilegal la răspundere contravențională, Legea nr. 1545/1998 garantează repararea prejudiciului moral şi material în cazurile în care persoana a fost ilegal arestată, reținută sau i s-a aplicat ilegal amenda contravențională de către instanță. Prin urmare, nici una din circumstanțele enumerate la art. 3 din Legea nr. 1545 nu se regăsește în justificarea pretențiilor reclamantei de repararea a prejudiciului.
26. Susține că, pentru angajarea statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare şi de urmărire penale, este nevoie de existența faptei ilicite, respectiv nu orice acțiune a organelor de drept atrage răspunderea statului, la caz atragerea la răspundere contravențională şi aplicarea de către agentul constatator a amenzi contravenționale nu atrage răspunderea statului.
27. Mai indică că, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție constituie o modalitate legală de desfăşurare a procesului contravențional, iar însăşi pornirea procesului contravențional cu privire la contravenție, recunoaşterea persoanei în calitate de contravenient sunt măsuri procesuale ce țin de procesul contravențional care nu încalcă în esență drepturilor ale persoanei şi nu cauzează prejudicii dacă nu sunt definitive şi dacă nu afectează iremediabil drepturi ale persoanei în privința cărei se întocmeşte proces-verbal cu privire la contravenție. La momentul depistării comiterii unei fapte care poate fi calificată drept contravenție, agentul constatator este obligat nemijlocit de a întreprinde toate măsurile prevăzute de legislația contravențională, aceste acțiuni nu pot fi calificare drept acțiuni ilicite, deoarece îndeplinirea cu exactitate a atribuțiilor de serviciu este o obligație directă şi iminentă, motiv din care nu pot fi reținute argumentele reclamantului că acțiunile agentului constatator i-ar fi cauzat prejudicii.
28. Reține că, procesul-verbal cu privire la contravenție a fost întocmit nu de către o autoritate publică, dar de către agentul constatator, de unde reiese că instituția nu poate răspunde pentru acțiunile agentului constatator, care acționează independent şi în conformitate cu legislația în vigoare.
29. În lumina celor menționate supra, concluzionează că, intimata, cât şi instanța de fond eronat au interpretat prevederile legale potrivit cărora Bugetul de Stat al Republicii Moldova, prin intermediul Inspectoratului de poliție Sîngerei urmează să suporte cheltuieli irațională ce țin de repararea unui prejudiciu presupus, or conform normelor de drept intimata nu i-au fost aduse prejudicii ce i-ar îndreptăți în a solicita repararea lor, totodată, ultimei fiind posibil de a fi presupus că, i-a fost reparat prejudiciu prin anularea sancțiunilor prevăzute de Codul contravențional, aplicate prin procesul-verbal cu privire la contravenție din data de 17 mai 2023.

30. La data de 15 noiembrie 2024 apelantul Inspectoratul de poliție Sîngerei a depus cererea de apel motivată prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.
31. În motivarea cererii de apel declarate de Inspectoratul de poliție Sîngerei s-a invocat că, cu concluziile instanței de fond expuse în hotărârea emisă la 30 iulie 2024, apelantul Inspectoratul de poliție Sîngerei nu este de acord, considerându-le a fi lipsite de suport juridic neîntemeiate, neargumentate, iar în ansamblu hotărârea fiind una neîntemeiată şi pasibilă de a fi casată. Reține în acest sens apelantul că, contrar recomandărilor Avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești și art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, prima instanță nu a ținut cont de aceste deziderate și a adoptat o hotărâre lipsită de fundament temeinic și materialul probator administrat.
32. Referitor la capătul de cerere privind solicitarea încasării a prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei, cheltuieli de asistență juridică suportate în cauza contravențională în sumă de 10 000 lei, cheltuieli de asistență juridică suportate în cauza civilă în sumă de 5000 lei şi cheltuieli de transport în sumă de 2000 lei, Inspectoratul General al Poliției consideră solicitarea înaintată a fi neîntemeiată, nefondată, abuzivă și pur declarativă, în acest sens nefiind prezentate careva probe pertinente şi concludente.
33. În continuare, invocând prevederile art. 83 alin.1) Cco, 384 alin.2) lit.u) CCo, art. 384 alin.3[1]) CCo a menționat că, reclamanta, în speţa expusă în cererea de chemare în judecată nu se află în nici una din cazurile expuse supra. Respectiv, în primul caz, nu există nici o hotărâre definitivă prin care reclamanta să fi fost declarată nevinovată, ori procesul-verbal contravenţional a fost anulat de către instanța de judecată fiind anulată şi decizia agentului constatator, motivând ca nu există faptul contravenției și a faptelor indicate la art.70 alin. (2) Cod contravențional.
34. Iar instanţa de judecată, care a examinat contestaţia asupra procesului-verbal cu privire la contravenţie, nu a constatat existenţa nici unui caz - legitima apărare; starea de extremă necesitate; constrîngerea fizică şi/sau psihică; riscul întemeiat; cazul fortuit.
35. Din hotărârea anexată de către reclamantă la cererea de chemare în judecată nu se constată condiția obligatorie stipulată de prevederile art.384 alin.(3[1]) Cod contravențional şi anume nu a fost constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenție sau să soluționeze cauza contravențională.
36. Alăturat reținând prevederile art. 450 alin. (2) din Codul contravențional, 440 alin. (1) și alin. (3) din Codul contravențional, art. 442 alin. (1) și alin. (3) a normei precitate, art. 448 alin. (1) din Codul contravențional a menționat că, agentul constatator la momentul depistării comiterii unei fapte care poate fi calificată drept contravenție, este obligat nemijlocit de a întreprinde toate măsurile prevăzute de Codul contravențional. Din acest motiv, acestea nici într-un caz nu pot fi calificate drept acțiuni ilegale, deoarece îndeplinirea cu exactitate a atribuțiilor de serviciu este o îndatorire directă, motiv din care nu pot fi reținute argumentele intimatului precum că,

agentul constatator ar fi comis careva abateri de la prevederile legale. Astfel, constată faptul că acțiunile agentului constatator al Inspectoratului de poliție Sîngerei au fost perfect legale, săvârșite în temeiul și în conformitate cu legislația în vigoare, iar cererea de chemare în judecată depusă de intimat este una neîntemeiată, neavând suport juridic și acțiunile intimatului sunt de fapt cu rea credință.

37. În concluzie, consideră că, reclamanta a înaintat neîntemeiat cererea de chemare în judecată, temeiurile invocate nefiind aplicabile speței, or, pornind de la prevederile generale ale Codului contravențional înglobate în art.1 alin.(1) a actului legislativ, care stipulează expres „prezentul cod este lege a Republicii Moldova care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile şi dispoziţiile generale şi special în materie contravenţională, determină faptele ce constituie contravenţii şi prevede procesul contravenţional şi sancţiunile contravenţionale.", dispozițiile normelor Codului în care sunt prevăzute drepturile de recuperare a prejudiciului material presupus cauzat sunt aplicabile doar în cadrul proceselor contravenționale, iar faptul că nu a dorit să beneficieze de drepturile prevăzute în procesul contravențional, fiind emise hotărîri definitive asupra cazului contravențional, nu poate fi imputat IGP.
38. În continuare reține că, reieșind din materialele dosarului, reclamanta nu poate pretinde de la pârâtul Inspectoratul de poliție Sîngerei, încasarea prejudiciul moral în sumă de 10 000 lei, cheltuieli de asistență juridică suportate în cauza contravențională în sumă de 10 000 lei, cheltuieli de asistență juridică suportate în cauza civilă în sumă de 5000 lei şi de transport în sumă de 2000 lei, cauzat în rezultatul atragerii ilegale la răspundere or contravenţională, în condiţiile în care acesta nu este pârâtul corespunzător, acţiunile potrivit art.5 alin.(1) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, examinează cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanţa de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.
39. În această ordine de idei, în sensul normelor legale sus enunţate, consideră că Inspectoratului de poliție Sîngerei, împotriva căruia au fost formulate pretenții în prezenta cauză, de fapt este pârâtul necorespunzător, or la caz organul care reprezintă statul în instanţa de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiţiei, respectiv Ministerului Justiției în calitate de reprezentant al statului este cel care trebuie să aibă calitatea procedurală de pârât.
40. Totodată în sensul dispozițiilor art.2007 din Cod civil, reține că statul indiferent de vinovăţia persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată răspunde pentru prejudiciile nominalizate în prezenta speță, acesta fiind obligat să repare prejudiciul cauzat acestora dacă nu va demonstra circumstanţele care exclud răspunderea, similar cazului de speță.
41. Mai menționează că, dreptul persoanei de recuperare a prejudiciului cauzat survine numai în cazul și perioada procesului contravențional, astfel contravenienta avea dreptul de a solicita recuperarea prejudiciului în cadrul procesului contravențional, aceasta din motive necunoscute nu a făcut-o în cadrul procesului contravențional, prin

urmare, potrivit prevederilor art.2006 alin.(3) a Codului civil obligația de reparare nu se naşte în măsura în care cel prejudiciat a omis, cu intenție ori din culpă gravă să înlăture prejudiciul prin mijloace legale, reclamanta urmând să înainteze pretențiile în cadrul procesului contravențional.

42. Prin urmare, reclamanta urma să solicite prejudiciul cauzat în cadrul procesului contravențional inițiat, ori pornind de la prevederile generale ale Codului contravențional înglobate în art.1 alin.(1) a actului legislativ, stipulează expres stabilesc este lege a Republicii Moldova care cuprinde norme de drept ce principiile şi dispozițiile generale şi special în materie contravenţională, sancţiunile determină faptele contravenţionale.", ce constituie contravenții şi prevede procesul contravențional şi contravențional în concluzie, dispozițiile normelor Codului în care sunt prevăzute drepturile de recuperare a prejudiciului material presupus cauzat sunt aplicabile în cadrul proceselor contravenționale, momentul iar în contravențional, în care intimatul nu a beneficiat de aceste drepturi în cadrul procesului aceste prevederi nu mai sunt aplicabile în cadrul unui proces civil, totodată, faptul că nu a beneficiat de drepturile prevăzute în procesul contravențional nu poate fi imputat autorităților publice. Evocă că, instanța de fond nu a ținut cont de faptul că, prevederile Legii Legea nr.1545-XIII nu sunt aplicabile speței.
43. Prin referința din 15 ianuarie 2025, reprezentantul intimatei Lilia Cioban, avocatul Ion Procopciuc a solicitat respingerea cererilor de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond.
44. În ședința instanței de apel reprezentantul apelanților Inspectoratul de Poliție Sîngerei și Inspectoratul General al Poliției al MAI, Viorelia Luncaru a susținut cererile de apel în mod integral cu toate motivele invocate în acestea.
45. Reprezentantul intimatei Lilia Cioban, avocatul Ion Procopciuc a solicitat respingerea apelurilor declarate cu menținerea hotărârii instanței de fond.
46. Reprezentantul intimatului, Minsiterul Justiției al RM nu s-a prezentat. Procedura de citare legală a fost respectată prin intermediul poștei electronice. Careva cereri privind fixarea unui nou termen de examinare a cauzei nu au parvenit.
47. Prin urmare, în temeiul art. 379 alin.2) CPC, instanța de apel a dispus examinarea cauzei în lipsa intimatului Ministerul Justiției al RM care a fost înștiințat în mod legal despre data și ora examinării cauzei.

Aprecierea instanței de apel:

48. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, examinând înscrisurile, audiind participanților la proces, Colegiul civil consideră apelurile neîntemeiate şi pasibile respingerii din următoarele motive:
49. Conform art. 385 lit. „a” CPC al RM instanța de apel după ce judecă apelul este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanţe.
50. În conformitate cu art. 239 CPC al RM, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţa de judecată.
51. Articolul 241 alin. 5) CPC prevede că, în motivarea hotărîrii se indică circumstanţele cauzei, constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la

aceste circumstanţe, argumentele invocate de instanţă la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanţa.

52. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluţii trebuie să fie clară şi simplă, precisă, conchisă şi fermă, să aibă putere de convingere.
53. Această dispoziţie legală a fost adoptată în scopul de a asigura o bună administrare a justiţiei, de a întări încrederea justiţiabililor în hotărârile judecătoreşti şi de a da posibilitatea instanţelor superioare să-şi exercite controlul judecătoresc.
54. Suplimentar, Colegiul remarcă că hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet și au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei. Concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 CPC, iar în conformitate cu art. 118 alin. (5) CPC, instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.
55. În conformitate cu prevederile art. 121 Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.
56. Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
57. În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.
58. În conformitate cu prevederile art. 118 al-le (1) - (3) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Partea care nu a exercitat pe deplin obligația de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanței judecătorești un demers prin care solicită audierea părții adverse în privința acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanțele pe care instanța le consideră dovedite. Circumstanţele care au importantă pentru soluționarea justă a pricinii sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.
59. În corespundere cu art. 6 paragraful 1 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi jurisprudenţa CtEDO, instanţele de judecată sunt obligate să motiveze hotărârile sale, care vor trebui să conţină circumstanţele cauzei constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile referitor la

admiterea sau respingerea acţiunii, alte chestiuni ce au fost soluţionate în cadrul judecării pricinii, legea materială şi/sau procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanţei în caz de respingere a unor probe prezentate de participanţi etc.

60. Conform art. 373 Cod de procedură civilă, (1) Instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. (2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. (3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. (5) Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. (6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor când consimte şi când hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces.
61. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
62. Or, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor instanței de apel, ultima are obligaţia să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare *(Hirro Balani vs Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).*
63. Raportând dispoziţiile normelor suscitate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanţe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, instanța de apel consideră că concluzia instanței de fond este una corectă, din următoarele raționamente.
64. Conform art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.
65. În fapt s-a constat că, reclamanta Lilia Cioban a depus prezenta cerere de chemare în judecată către pârâții cu Inspectoratul General al Poliției al MAI al RM, Inspectoratul de Poliție Sîngerei, Ministerul Justiției al RM, agentul constatator Sergiu Grosu privind încasarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată.
66. Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prima instanță prin hotărârea din 30 iulie 2024 a admis în parte acțiunea civilă înaintată de Lilia Cioban către Inspectoratul General al Poliției al MAI al RM, Inspectoratul de Poliție Sîngerei, Ministerul Justiției al RM, agentul constatator Sergiu Grosu privind încasarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată.

67. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, Inspectoratul de Poliție Sîngerei și Inspectoratul General al Poliției al MAI au contestat-o cu apel.
68. În conformitate cu dispozițiile art.373 alin.1,2 Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.
69. În conformitate cu art.130 alin.1-3 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.
70. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
71. Potrivit regulilor unui proces echitabil, reținând-se rolul determinant al concluziilor instanței de apel, ultima are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).
72. În contextul pretențiilor deduse judecării instanța de apel reține că, în conformitate cu art.9 alin.2) lit. f) Cod civil, drepturile şi obligaţiile civile apar în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane.
73. Potrivit art. 16 alin.1) lit.g) Cod civil, apărarea dreptului civil se face, în condiţiile legii, prin repararea prejudiciului patrimonial şi, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.
74. Conform prevederilor art. 19 alin.1), 2), 3) Cod civil, în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum şi profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul

nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic).

75. Potrivit prevederilor art. 21 Cod civil, drepturile personale nepatrimoniale şi alte valori nemateriale sînt apărate în cazurile şi în modul prevăzut de prezentul cod şi de alte legi, în limita în care folosirea modalităţilor de apărare a drepturilor civile reiese din esenţa dreptului încălcat şi din caracterul consecinţelor acestei încălcări.
76. În contextul dispozițiilor legal citate, Colegiul judiciar reține că, repararea prejudiciilor reprezintă acea metodă de apărare a drepturilor civile încălcate, care dă posibilitate persoanei drepturile căreia au fost lezate să ceară repararea integrală acestora.
77. Posibilitatea persoanelor fizice de a apela la metoda de reparare a prejudiciilor rezultă din faptul lezării lor în drepturi, metodei de reparare a prejudiciilor îi este atribuit un caracter universal de apărare a drepturilor civile.
78. În această ordine de idei, Colegiul apelează la dispozițiile capitolului XXXIII Cod Civil, care stabileşte condiţiile survenirii răspunderii pentru cauzarea de prejudicii, subiecţii care răspund pentru prejudiciile cauzate, precum şi ordinea de repararea a prejudiciului cauzat vieţii şi sănătăţii persoanelor, compensarea pagubei morale.
79. Prezintă importanță de a remarca că, norma de drept comun în materia răspunderii delictuale (obligațiilor delictuale), ce consacră principiul reparării integrale a prejudiciului extra contractual, se conține în art. 1998 Cod Civil, care prevede că, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.
80. Aici este de punctat că, pentru apariţia răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Componenţa delictului civil include următoarele elemente (condiţii): prejudiciul, fapta ilicită, raportul cauzal dintre faptă şi prejudiciu şi vinovăţia. Acestea sunt condiţiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiţii, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepţia cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja şi în lipsa unor condiţii. Nu poate exista răspundere delictuală dacă nu s-a produs un prejudiciu. Prejudiciul constituie consecinţele negative cu caracter patrimonial sau nepatrimonial (moral) ale faptei ilicite, apărute ca urmare a lezării drepturilor subiective. Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită şi prejudiciu să existe un raport cauzal. Raportul cauzal este şi condiţia în funcţie de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară numai prejudiciul care este consecinţa directă a faptei ilicite.
81. Conform prevederilor art. 2036 alin.1) CC, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri.
82. Implicit este de menţionat că prejudiciul moral se referă la o lezare adusă drepturilor extrapatrimoniale, neeconomice ale persoanei, provenind din atingerea adusă acelor valori sau atribuite ale individului care îi definesc personalitatea.

83. Astfel, prejudiciul moral poate fi definit ca o totalitate de suferințe fizice și psihice pe care le suportă persoana în urma acțiunilor ilicite săvîrșite de autorul prejudiciului, respectiv acesta urmează a fi compensat numai atunci cînd a fost cauzat prin fapte ce lezează drepturile personale nepatrimoniale ale persoanei vătămate. Or, există un raport direct între natura valorilor lezate și natura prejudiciului pretins a fi cauzat. Astfel, prejudiciul este de natură morală numai în cazul în care este urmarea încălcării valorilor de aceiași natură. Reinterînd cele expuse, se poate concluziona că prejudiciul moral se compensează doar în cazul în care fapta ilicită care a adus atingere drepturilor patrimoniale a fost culpabilă.
84. Și aceasta deoarece, reieşind din cadrul legal precitat, Colegiul judiciar conchide că compensaţia prejudiciului moral urmărește scopul de a repara de fapt prin echivalent bănesc suferinţele psihice şi fizice cauzate de făptuitor, astfel încât cuantumul acesteia trebuie să fie echitabil şi proporţional suferinţelor cauzate, adjudecarea unei sume ce ar depăşi aceste principii fiind contrară Legii şi constituind o îmbogăţire fără justă cauză.
85. Conform prevederilor art. 2037 CC, 1) mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. 2) Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luînd în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. 3) La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.
86. Sub aspectul dat, la determinarea mărimii compensaţiei pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să i-a în consideraţie atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferinţelor psihice sau fizice părţii vătămate, cât şi datele obiective care certifică acest fapt.
87. Or, criteriul care stă la aprecierea compensației prejudiciului moral este criteriul echității, care este exprimat prin aceea că indemnizația trebuie să prezinte o justă despăgubire, iar cuantumul despăgubirii trebuie stabilit astfel în cât aceasta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.
88. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit în cauza Tolstoy Miloslovsky vs Regatul Unit, că despăgubirile trebuie să prezinte un *raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă, având în vedere, totodată, gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea şi gravitatea atingerii adusă acestora*.
89. În acord cu jurisprudenţa CEDO, repararea daunelor morale trebuie să fie înțeleasă într-un sens mai larg, nu atât ca o compensare materială, care fizic nici nu este posibilă, ci ca un complex de măsuri nepatrimoniale şi patrimoniale, al căror scop este

acela ca, în funcţie de particularităţile fiecărui caz în parte, să ofere victimei o anumită satisfacţie pentru suferinţele indurate.

90. Din analiza textelor de lege enunțate, Colegiul reține că nu este susceptibil reparației prejudiciul moral cauzat prin orice delict, ci doar cel care aduce atingere doar drepturilor personale nepatrimoniale, cât și în cazurile expres stabilite prin lege.
91. Drepturile personale nepatrimoniale sunt drepturi subiective fără conținut economic, strâns legat de persoana omului. Cu alte cuvinte, drepturile personale nepatrimoniale sunt acele drepturi care sunt lipsite de conținut economic, nefiind susceptibile de evaluare bănească.
92. Deci, din categoria drepturilor personale nepatrimoniale fac parte drepturile legate de existența și de integritatea fizică și morală a persoanei (dreptul la viață, sănătate și integritate corporală, dreptul la libertate, dreptul la secretul vieții private, la onoare, la reputație, dreptul la informație etc.), drepturile referitoare la elementele de identitate ale persoanei (dreptul la nume, dreptul la domiciliu etc.), drepturile privind creația intelectuală ca formă de exprimare a personalității (dreptul de autor, dreptul de inventator etc.).
93. Cu referire la cazul dedus judecății și în contextul alegațiilor reținute în cererile de apel, Colegiul reține că, la 17 mai 2023 agentul constatator Sergiu Grosu din cadrul IP Sîngerei a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție în privința lui Lilia Cioban, pe faptul că, la data de 28.01.2023 în intervalul de timp 16.10-16.30, Cioban Lilia aflându-se în loc public în drum spre ***** a numit-o pe cet. ***** cu cuvintul „escroacă”, învinuind-o de delapidarea de mijloace financiare, acțiuni care presupun răspândirea cu bună știință a unor informații minciunoase ce defăimează onoarea și demnitatea. (f.d.8).
94. Astfel, Lilia Cioban a fost recunoscută vinovată în comiterea contravenției prevăzute de art. 70) alin.2) Cod contravenţional şi sancţionată cu amendă în mărime de 60 unități convenționale, echivalentul a 3000 lei.
95. Drept urmare, nefiind de acord cu procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constataor din 17 mai 2023, Lilia Cioban a depus contestație.
96. Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 30 noiembrie 2023, a fost admisă contestaţia depusă de Lilia Cioban, fiind anulată decizia agentului constataor din cadrul IP Sîngerei, Sergiu Grosu din 17 mai 2023 întocmită în privința Liliei Cioban în baza art. 70 alin.2) Cod contravenţional cu încetarea procesului contravenţional din motiv că nu există faptul contravenției (f.d.17-23).Hotărâre devenită irevocabilă la data de 18.12.2023.
97. Drept urmare, reclamanta Lilia Cioban a înaintat prezenta acțiune în judecată prin care a solicitat încasarea prejudiciului moral, material și a cheltuielilor de judecată.
98. Conform prevedcedrilor art. 384 alin.2) lit. u) Cod contravenţional, persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional are dreptul să ceară şi să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile sau inacţiunile ilicite ale autorităţii competente să constate contravenţia sau să soluţioneze cauza contravenţională.

99. Reiterând norma de drept citată supra, Colegiul civil reține că, reclamanta prin acțiunea depusă a pretins la constatarea încălcării drepturilor sale: de a nu fi trasă eronat la răspundere contravențională.
100. Astfel, instanța de apel reiterează faptul că, prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 30 noiembrie 2023 a fost anulată decizia agentului constataor din cadrul IP Sîngerei, Sergiu Grosu din 17 mai 2023 prin care Lilia Cioban a fost recunoscută vinovată de săvârșirea contravenției prevăzute de art. 70 alin.2) Cod contravențional.
101. La fel, Colegiul menționează și prevederile art.440 alin.(1) Cod contravențional care stipulează că, constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constatator, de colectare şi de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării agentului constatator sau procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, a dosarului, după caz, funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatator, în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare.
102. Art. 442 alin. (1) Cod contravențional prevede că, procesul-verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită şi se identifică făptuitorul. Procesul verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale şi a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.
103. În această ordine de idei, Colegiul reține că admiterea contestației depuse de către Lilia Cioban, cu anularea actului (deciziei asupra cauzei contravenției) întocmită în privința ultimei, demonstrează, *inter alia*, că la momentul sancționării contravenționale, agentul constatator nu a elucidat toate circumstanţele cauzei, inclusiv circumstanţele care indicau la nevinovăţia lui Lilia Cioban de comiterea contravenției imputate, în consecinţă ultima eronat a fost sancţionată, fiindu-i afectat dreptul la prezumţia nevinovăţiei.
104. Prezumţia nevinovăţiei este garantată atât de art. 6§2 CEDO, conform căruia orice persoană acuzată de o infracţiune este prezumată nevinovată până ce vinovăţia sa va fi legal stabilită, cât şi de art. 21 al Constituţiei Republicii Moldova care statuează că orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă când vinovăţia sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanţiile necesare apărării sale.
105. Or, legea afirmă nevinovăţia persoanei învinuite de săvârşirea unei infracţiuni fără a condiţiona această prezumţie de dovedirea unui fapt prezumat. CtEDO în hotărârea din 04 octombrie 2007 în cauza Anghel vs România, cererea nr. 28183/03, referitor la aplicabilitatea articolului 6 CEDO, a remarcat faptul că dreptul intern nu califică drept „faptă penală” contravenţia pentru care reclamantul a fost sancţionat cu amenda, legiuitorul alegând să scoată în afara legii penale unele fapte care au fost săvârşite în împrejurări care conduc la concluzia că acestea nu întrunesc elementele constitutive ale unei infracţiuni.

106. CtEDO în jurisprudenţa sa, analizând caracterul „penal” al contravenției, a statuat că o eventuala distincție între contravenții şi infracţiuni în legislaţia internă a statelor semnatare ale Convenţiei, nu poate avea ca efect scoaterea unei categorii de fapte din sfera de aplicare a art. 6 din CEDO care garantează dreptul unui individ la un proces echitabil.
107. Un aspect important, în speţă, este de reţinut că reclamanta a pretins constatarea încălcării dreptului de a nu fi trasă la răspundere contravenţională. Or, această circumstanţă reprezintă o încălcare esenţială a drepturilor şi libertăţilor constituţionale ale reclamantei, în condiţiile în care şi art. 21 din Constituţia Republicii Moldova garantează persoanelor prezumţia nevinovăţiei.
108. Prin urmare, emiterea de către agentul constatator a procesului-verbal cu privire la contravenție și atragerea la răspundere contravențională prin emiterea deciziei de sancționare cu 60 u.c., constituie un temei care permite reclamantei să solicite repararea prejudiciilor cauzate prin aceasta.
109. Or, acțiunile ale agentului constatator comise față de reclamantă au influiențat negativ asupra sănătății acestuia, astfel cauzându-i un prejudiciu moral exprimat prin nervozitate și stres cu provocarea suferințelor psihologice.
110. În atare circumstanțe, Colegiul civil reține că la caz instanța de fond just a reținut că Inspectoratul de Poliție Sîngerei față de Lilia Cioban este pasibil de răspunderea de daune menționate la art. 2036 și 2037 Cod civil în mărime de 2000 lei.
111. De altfel, Colegiul civil cobnsideră că, instanța de fond just a încasat și prejudiciul material suportat de reclamantă în cadrul examinării cauzei contravenționale.
112. Or, art.383 Cod contravențional prevede că, (1) Cheltuielile de administrare şi de conservare a probelor, de retribuire a apărătorului, alte cheltuieli aferente procesului contravenţional se suportă de contravenient, dacă a fost aplicată o sancţiune contravenţională, în modul stabilit de legislaţie. Plata cheltuielilor judiciare se efectuează în conformitate cu art.229 din Codul de procedură penală. (3) Persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional se repune în dreptul de care a fost privată şi ei i se repară cheltuielile suportate în proces dacă, prin hotărîre definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravenţională este înlăturată, cu excepţia cazului de amnistie.
113. Potrivit prevederilor art.94 alin.1) CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului - proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.
114. Potrivit art. 96 alin. (1) CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. (1^1) Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.
115. Astfel, cu referire la pretenția privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă totală de 10 000 lei, instanța de apel va reitera că, pentru reprezentarea și

apărarea intereselor sale în cadrul cauzei contravenționale, Lilia Cioban s-a adresat avocatului Angela Procopciuc, interesele ultimei au fost reprezentate de avocatul respectiv, în baza mandatului avocațional și ordinului de plată cu seria WL, nr. 831404 din 29.05.2023 (f.d.30).

116. Așadar, Colegiul va reține că, contestația înaintată de Lilia Cioban împotriva procesului verbal cu privire la contravenție și a deciziei agentului constatator din 17 mai 2023, prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 30 noiembrie 2023 a fost admisă, fiind anulată, deoarece nu există faptul contravenției, hotărârea devenind irevocabilă.
117. Prin umare se atestă că Lilia Cioban a avut câștig de cauză, iar pe parcursul examinării cauzei contravenționale, ultima a fost asistată de către avocatul Angela Procopciuc, din care considerente, aceasta este îndreptățită de a solicita încasarea din contul apelantului a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 10 000 lei suportate în cadrul procesului contravențional respectiv, unde a avut câștig de cauză.
118. Tot aici, Colegiul denotă că reclamanta a beneficiat de asistență juridică calificată în prezentul proces civil, achitând în acest sens onorariul avocatului în mărime de 5000 lei, probat potrivit bonului de plată seria PL nr. 729399 din 29.01.2024 din care considerente Colegiul va reține cheltuielile respective ca fiind necesare, reale și rezonabile.
119. Referitor la argumentele invocate în cererile de apel precum că, organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției, și prin urmare reclamanta în mod neîntemeiat și-a înaintat pretențiile privind încasarea prejudiciului moral către Inspectoratul General al Poliției și către Inspectoratul de poliție Sîngerei, Colegiul civil reține următoarele.
120. Potrivit art. 15 alin.(1) al Legii cu privire la activitatea Poliţiei şi statutul poliţistului nr. 320 din 27.12.2012 (în vigoare la data înaintării acțiunii în judecată), Poliţia se organizează în subdiviziuni teritoriale – unităţi ale Poliţiei cu personalitate juridică, de competenţă teritorială corespunzător împărţirii administrativ-teritoriale a ţării, subordonate Inspectoratului General al Poliţiei, care sînt amplasate şi îşi desfăşoară activitatea în teritoriul unităţii administrativ-teritoriale în baza regulamentelor de organizare şi funcţionare aprobate de şeful Inspectoratului General al Poliţiei.
121. Potrivit art. 12 alin.(1) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012, Inspectoratul General al Poliţiei este unitatea centrală de administrare şi control a Poliţiei, cu statut de persoană juridică şi cu competenţă pe tot teritoriul Republicii Moldova.
122. Astfel, ținând cont de faptul că în prezentul litigiu, reclamanta invocă repararea prejudiciului moral și material cauzat în rezultatul unui proces contravențional care nu s-a soldat cu acțiuni de supunere ilegală la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de *către instanța de judecată*, este evident fapul că Ministerul Justiției al RM nu este responsabil de repararea acestui prejudiciu.

123. În acest sens, Colegiul citează şi prevederile art. 13 alin. (1) al Legii nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, potrivit căruia prejudiciul material şi moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenţionale de către alte organe decît instanţa de judecată *se repară de către aceste organe*.
124. Astfel, Colegiul judiciar conchide cert că prejudiciul material şi moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenţionale de către alte organe decît instanţa de judecată se repară de către aceste organe.
125. Prin urmare, la caz se atestă că anume Inspectoratul de Poliție Sîngerei a IGP este subiectul responsabil pentru repararea prejudiciului solicitat de reclamantă.
126. Referitor la alegațiile invocate în cererea de apel declarată de Inspectoratul General al Poliției precum că, procesul-verbal cu privire la contravenție a fost întocmit nu de către autoritatea publică, dar de către agentul constator, și respectiv instituția nu poate resăpunde pentru acțiunile agentului constatator, colegiul civil le va da o apreciere critică.
127. Or, agentul constatator face parte din organele de menținere a ordinii publice, și respectiv nu pot fi subiect de sine stătător al acestui raport juridic.
128. În atare circumstanțe, alte argumente invocate de apelanții Inspectoratul de Poliție Sîngerei și Inspectoratul General al Poliției al MAI în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de instanța de apel, deoarece se combat cu cele invocate mai sus și se referă la circumstanțele care au fost constatate și elucidate pe deplin de prima instanță, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.
129. Astfel, prisma celor invocate mai sus, Colegiul civil reține că, apelanții utilizând calea de atac, nu au prezentat în instanța de apel probe care ar fi de natură să infirme sau să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.
130. Prin urmare, prima instanță a examinat pricina respectivă în coroborare cu prevederile legislației în vigoare, desfășurând examinarea litigiului pe principiul contradictorialităţii şi egalităţii părţilor în drepturile procedurale, organizând procesul astfel încît părţile au avut posibilitatea de a-şi formula, argumenta şi dovedi poziţia în proces, de a alege modalităţile şi mijloacele susţinerii ei de sine stătător şi independent de instanţă, de alte organe şi persoane, de a-şi expune opinia asupra oricărei probleme de fapt şi de drept care are legătură cu pricina dată judecăţii şi de a-şi expune punctul de vedere asupra iniţiativelor instanţei, respectiv acordând posibilitate participanților la proces de a-și expune poziția, totodată păstrîndu-și imparţialitatea şi obiectivitatea, creînd condiţii pentru exercitarea drepturilor participanţilor la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanţelor reale ale pricinii.
131. Reieşind din cele expuse, Colegiul civil consideră că, motivarea pretenţiilor expuse în cererile de apel declarate de Inspectoratul de Poliție Sîngerei și Inspectoratul General al Poliției al MAI nu sunt bazate pe careva probe concludente, deaceea se

ajunge la concluzia că apelurile trebuie să fie respinse, iar hotărârea primei instanţe - menţinută.

132. În temeiul art-lor 385 lit. „a” CPC al RM, Colegiul civil

decide:

Respinge cererile de apel depusă de Inspectoratul de Poliție Sîngerei și Inspectoratul General al Poliției al MAI.

Menține hotărârea judecătoriei Bălți, sediul central din 30 iulie 2024 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Lilia Cioban către Inspectoratul General al Poliției al MAI al RM, Inspectoratul de Poliție Sîngerei, Ministerul Justiției al RM, agentul constatator Sergiu Grosu privind încasarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată, fără modificări.

Decizia este definitivă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței,
judecător **Elena Grumeza**

Judecătorii **Ivan Parii** **Svetlana Ghercavii**